

Elke eerste zondag van de maand gaat deze Nieuwsbrief naar een groot aantal griffiers, adjunct-griffiers en andere medewerkers in en om raadsgriffies. Doelstelling is om “iets juridisch” dat mij afgelopen maand het meest is opgevallen met de lezers te delen, en er waar mogelijk leermomenten uit te halen. Dit alles om zoveel mogelijk gemeenteraden support te bieden bij het juridisch optimaliseren van hun besluitvormingsprocessen en andere werkzaamheden.

Thema voor deze Nieuwsbrief is: na het amendement.

Dualisme bracht het recht op amendement

Vanaf 7 maart 2002 heeft elk raadslid een onvervreemdbaar recht op het indienen van een amendement. Op die datum ruilde de gemeentelijke wereld na iets meer dan anderhalve eeuw het monisme in voor het dualisme. De provincies volgden een jaar later.

Voordat het dualisme werd ingevoerd was het amendement geen standaardinstrument waarover elk raadslid kon beschikken. Een raad kon natuurlijk besluiten om zijn eigen leden het recht van het indienen van een amendement te geven. Maar dat hoefde de raad niet als hij dat niet wilde.

En laten we wel wezen, het indienen en afwickelen van een amendement is best een gedoe. Ga maar na: je moet de tekst netjes op papier zetten en tijdig naar de griffie sturen. Die zet hem in het vergadersysteem. Ter vergadering moet je hem nog toelichten en eventueel vragen beantwoorden. Wie zegt vervolgens of het amendement wordt aangenomen? Grote kans dat alle moeite voor niets is als de tegenstemmers de overhand hebben.

Dan is een politieke achterkamer toch wel vele malen comfortabeler. Gelukkig behoren die overlegruimtes sinds de invoering van het dualisme tot de voltooid verleden tijd en wordt het achterkamertjesoverleg gevoerd daar waar het thuis hoort: in de volle openbaarheid van de raadzaal.

Wat is en wat doet een amendement

Een amendement is een voorstel, afkomstig van een of meer raadsleden. Dat voorstel is gericht aan de gemeenteraad, en heeft tot doel de tekst van een aan de raad voorgelegd ontwerpdictum te wijzigen.

In de kern zijn er geen grenzen aan de inhoud van een amendement. Zo kan een amendement tot doel hebben om een nul in een 1 te veranderen. Maar ook kan een amendement een hele ontwerpverordening herschrijven. Het is net wat de indiener(s) van het amendement voor ogen staat. Niemand anders dan de raad bepaalt of hij met de indiener mee wil gaan of niet. Het indienen van een amendement wordt namelijk gevolgd door een besluit van de raad: aanvaarden of verwerpen van het amendement.

Aanvaarding van het amendement betekent dat de tekst van het ontwerpdictum is gewijzigd.

Niemand kan een raad beletten tot het aanvaarden van een onuitvoerbaar amendement. Als de raad een onuitvoerbaar amendement aanvaardt, krijgt het college de weinig dankbare taak om het vervolgens genomen raadsbesluit uit te voeren.

Daartoe is het college verplicht, aldus artikel 160 lid 1 aanhef en sub b. Gemeentewet. Het college heeft daarin geen keuzevrijheid, ook al is vanuit het college aangegeven dat het amendement onuitvoerbaar is. Om met een voormalig raadslid/wethouder van een Noord-Veluwse gemeente te spreken: nergens in de Gemeentewet staat dat een gemeenteraad verstandige beslissingen moet nemen.

Amenderen: wat wel en wat niet?

In artikel 147b lid 1 Gemeentewet is te lezen dat een lid van de gemeenteraad een voorstel kan indienen op een ontwerpraadsbesluit. Dat staat ook bekend als ontwerpdictum.

Een raadsbesluit wordt ingeleid door een raadsvoorstel. Dat raadsvoorstel staat los van het ontwerpbesluit/-dictum. En kan om die reden niet worden geamendeerd. Niettemin komt het regelmatig voor dat een ingediend amendement zich richt op zowel het raadsvoorstel als het ontwerpdictum. Het ligt dan op de weg van de voorzitter om uitsluitend dat deel van het amendement in stemming te brengen dat zich richt op het ontwerpdictum.

Amendement aanvaard: volgende agendapunt aan de beurt?

Bij tijd en wijle verkeren de aanwezigen in de raadsvergadering in de veronderstelling dat een door de raad aanvaard amendement betekent dat het agendapunt is afgewikkeld. En dat met het volgende agendapunt kan worden begonnen.

Niets is minder waar! Wat heeft aanvaarding van een amendement tot gevolg: dat de tekst van het ontwerpdictum is gewijzigd. Meer niet. Er is dus nog geen raadsbesluit genomen. Er moet nog één stap worden genomen, en dat is het gewijzigde ontwerpdictum in de besluitvorming gooien. Zie artikel 32 Gemeentewet: als geen van de leden stemming vraagt is het voorstel (lees: gewijzigde ontwerpdictum) aangenomen.

Maar ook kan het gewijzigde ontwerpdictum voorwerp zijn van hoofdelijke stemming. Pas daarna is sprake van een raadsbesluit.